

Warszawa, 24 sierpnia 2021 r.

Znak sprawy: KS.ns.810.23.2021

Pan Wiktor Szmulewicz

Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych

sekretariat@krir.pl

Dotyczy: wzrostu cen nawozów mineralnych

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pisma z dnia 6 i 19 sierpnia br. w sprawie wzrostu cen nawozów mineralnych i wniosku Dolnośląskiej Izby Rolniczej o wystąpienie do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o wyjaśnienie podstaw, przyczyn i zasadności wzrostu cen nawozów mineralnych w 2021 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazuje następujące wyjaśnienia.

Z analizy sytuacji na rynku cen nawozów przekazanych przez Instytut Ekonomiki i Gospodarki Żywnościowej PIB w Warszawie (IERiGŻ-PIB) w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) wynika, że w okresie od października 2020 r. do maja br. (październik 2020 r.=100) ceny detaliczne nawozów mineralnych w Polsce podrożały średnio o 11,1 %, w tym nawozy azotowe przeciętnie o 17,5%.

Natomiast wzrost cen dla wybranych nawozów kształtował się na różnym poziomie np. mocznik w opakowaniach big-bag podrożał ze 142,0 zł do 175,3 zł/dt, czyli o 23,5%, a saletra amonowa ze 111,4 zł do 133,0 zł/dt o 19,4%. Tempo wzrostu cen tych nawozów w opakowaniach 25 kg było niższe. Cena mocznika w workach 25 kg zwiększyła się ze 155,0 zł do 184,8 zł/dt, a więc o 19,2%, a cena saletry amonowej w workach 25 kg wzrosła ze 122,7 zł do 140,0 zł/dt, czyli o 14,3%.

Z przedstawionej powyżej analizy (opartej na danych GUS dotyczących cen detalicznych nawozów średnio dla kraju) wynika, że tempo wzrostu cen nawozów azotowych w okresie od października 2020 r. do maja 2021 r. było niższe od tego jakie przedstawiono w piśmie Dolnośląskiej Izby Rolniczej z dnia 14 czerwca 2021 r. (zgodnie z tym pismem ceny mocznika i saletry amonowej wzrosły w omawianym okresie o odpowiednio 40 i 42%).

Z kolei z obliczeń IERiGŻ-PIB wynika, że ceny mocznika, w zależności od rodzaju opakowania zwiększyły się od 19,2% do 23,5%, a saletry amonowej od 14,3% do 19,4%.

Z opracowania IEiGZ wynika, iż mając na uwadze:

- wzrost cen surowców do produkcji nawozów mineralnych, w tym głównie gazu ziemnego;
- wzrost cen nawozów w handlu światowym (trwający nieprzerwanie od początku II połowy 2020 r.) związany z rosnącymi cenami żywności w skali globalnej, w tym zbóż i roślin oleistych wpływający na podwyżki cen nawozów importowanych;
- podwyżki cen paliw skutkujące wzrostem kosztów transportu surowców i nawozów;
- wzrost kosztów zatrudnienia (około 10% wzrost wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w skali roku);
- sezonowy wzrost popytu na nawozy mineralne, głównie azotowe;
- zwiększony popyt na mocznik w jego w tradycyjnej granulowanej formie (tańszej od mocznika z inhibitorem ureazy lub powłoką biodegradowalną) w kontekście zakazu stosowania mocznika granulowanego od 1 sierpnia 2021 r.;

podwyżki cen nawozów azotowych na poziomie średnio 17,5% prawdopodobnie nie mają związku ze złą cenową producentów lub dystrybutorów nawozów, a wynikają z uwarunkowań rynkowych, które w br. sprzyjają podwyżkom cen. Tym bardziej że w 2020 r. na krajowym rynku przeważały comiesięczne niewielkie, ale systematyczne obniżki cen.

Należy ponadto podkreślić, że występują istotne różnice w poziomach cen między województwami w Polsce. W 2020 r. średnioroczna cena detaliczna mocznika w Polsce (w opakowaniach 25 kg) wyniosła 155,7 zł/dt. Najwyższą cenę mocznika odnotowano w województwie małopolskim – 173,3 zł/dt oraz w lubuskim – 163,8 zł/dt. Najtańszy mocznik był z kolei w województwie śląskim – 142,3 zł i podlaskim- 143,4 zł/dt. Różnica w poziomie cen między województwem z najwyższą, a najniższą ceną mocznika w 2020 r. wyniosła zatem prawie 22%.

Na wzrost cen detalicznych nawozów azotowych na krajowym rynku wskazywać również mogą dane MF dotyczące handlu zagranicznego. Z danych tych wynika że średnio w okresie styczeń-maj 2021 r., w stosunku do analogicznego okresu 2020 r., ceny importowe mocznika (kod CN 310210) wyrażone w PLN zwiększyły się o 20,5%, natomiast ceny importowe saletry amonowej (kod CN 310230) wzrosły o 16,8%.

W przedstawianej analizie rynku należy zwrócić uwagę na wzajemne relacje cen nawozów mineralnych i cen skupu podstawowych produktów rolnych, które wpływają na sytuację ekonomiczną gospodarstw rolnych, ale przede wszystkim są decydującym czynnikiem warunkującym ekonomiczną opłacalność zabiegów nawożenia mineralnego.

Zgodnie z informacjami IEiGZ –PIB należy zauważyć, iż w 2020 r. nastąpiła poprawa dla producentów rolnych relacji średniorocznych cen nawozów do cen skupu zbóż.

Przykładowo na zakup 1 kg czystego składnika nawozu mineralnego należało w 2020 r. przeznaczyć równowartość średnio 4,8 kg pszenicy wobec 5,1 kg pszenicy w 2019 r., 4,8 kg w 2018 r., 5,2 kg w 2017 r. i 5,9 kg w 2016 r. Oznacza to, że w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. nawozy mineralne potaniały w relacji do pszenicy.

Relatywnie najtańszymi nawozami mineralnymi w 2020 r. w przeliczeniu na czysty składnik, były: sól potasowa na zakup której należało przeznaczyć 3,7 kg pszenicy oraz fosforan amonu (4,2 kg pszenicy). Do relatywnie najdroższych nawozów zaliczają się: superfosfat granulowany (6,3 kg pszenicy) oraz saletrzak (5,4 kg pszenicy).

W czerwcu br. nawozy mineralne były przeciętnie o 9,7% droższe niż rok wcześniej. Dla porównania żyto podrożało w skupie w tym czasie o 33,2%, kukurydza o 31,7%, jęczmień o 25,9%, a pszenica o 19,4%. Ceny skupu drobiu wzrosły o 29,4%, bydła o 19,3%, a mleka krowiego o 15,0%. Ziemniaki w skupie podrożały o 0,4%. Żywiec wieprzowy był natomiast w czerwcu br. o 2,6% tańszy niż rok wcześniej. W sumie jak podaje GUS ceny skupu podstawowych produktów rolnych¹ były w czerwcu 2021 r. o 16,0% droższe niż rok wcześniej. Oznacza to, że nawozy mineralne potaniały w tym okresie w relacji do większości podstawowych produktów rolnych. Należy jednak mieć na uwadze, że o wzroście cen koszyka skupu w istotnym stopniu decydują podwyżki cen produktów roślinnych, których skup realizowany był w dużej części tuż po zbiorach w 2020 r. Nawozy mineralne podrożały natomiast względem żywca wieprzowego oraz ziemniaków. Ponadto poprawa relacji w odniesieniu do nawozów azotowych, które podrożały w tym czasie średnio o 14,0% była mniejsza niż w przypadku pozostałych grup nawozów mineralnych. Mocznik podrożał z kolei w relacji do większości produktów rolnych w skupie.

W czerwcu br. za 1 kg czystego składnika nawozu mineralnego należało przeznaczyć równowartość ze sprzedaży średnio 3,92 kg pszenicy wobec 4,31 kg rok wcześniej. Z kolei na zakup 1 kg czystego składnika w mocniku w opakowaniach big-bag należało przeznaczyć równowartość 4,25 kg pszenicy wobec 3,89 w czerwcu 2020 r.

W ostatnim pięcioleciu (VI 2016-VI 2021) relacje cen nawozów mineralnych do cen skupu podstawowych produktów rolnych uległy poprawie, gdyż ceny produktów rolnych rosły szybciej niż ceny nawozów mineralnych. Ceny nawozów mineralnych wzrosły nominalnie w tym czasie średnio o 8,5%. Dla porównania pszenica w skupie podrożała o 53,1%, żyto o 50,0%, kukurydza o 42,1%, ziemniaki o 18,5%, a owies o 10,4%. Wyższe ceny skupu odnotowano również w przypadku produktów pochodzenia zwierzęcego. Mleko krowie podrożało o 50,3%, żywiec wołowy o 22,4%, drób o 19,7%, a trzoda o 10,6%.

Należy jednak podkreślić, że w pięcioleciu VI 2016-VI 2021 zmiany cen poszczególnych nawozów mineralnych były niejednakowe. Mocznik (worki 25 kg) podrożał o 24,3%, saletrzak o 7,2%, fosforan amonu o 6,3%, saletra amonowa o 5,1%, superfosfat potrójny o 4,1%, a polifoska (8-24-24) o 1,6%. Z kolei nawóz wapniowo-magnezowy, węglanowy podrożał o 14,3%, a więc w stopniu większym niż nawozy mineralne ogółem.

Działania, które podejmuje Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w celu zwalczania praktyk ograniczających konkurencję zostały przedstawione na stronie internetowej <https://konkurencja.uokik.gov.pl/> . Dotyczą one stwierdzenia naruszenia przez

---

¹ Pszenica, żyto, żywiec wołowy, żywiec wieprzowy, drób, mleko krowie.

przedsiębiorcę zakazów określonych w art. 6 ust. 1 pkt 1-6, art. 9 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz w art. 101 ust. 1 lit. a-e Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

W świetle przedstawionych okoliczności należy uznać złożenie wniosku do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o zbadanie praktyk firm nawozowych mających znamiona niedozwolonych praktyk rynkowych za przedwczesne i wymagające zgromadzenia dodatkowych argumentów i stosownego materiału dowodowego.

Z poważaniem

Nina Dobrzyńska
dyrektor
Departamentu Klimatu i Środowiska
/podpisano elektronicznie/

Załączniki 1:

Tab.1. Tabelaryczne zestawienie cen detalicznych nawozów mineralnych w Polsce średnio dla kraju

Tab.2. Tabelaryczne zestawienie cen 1 kg składnika nawozu wyrażone w kg pszenicy.

Rys.1. Skumulowany wskaźnik zmian cen nawozów mineralnych w Polsce

Rys.2. Ceny wybranych nawozów mineralnych (GUS)

Rys.3. Indeks światowych cen nawozów mineralnych

Rys.4 Ceny nawozów mineralnych w handlu światowym

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych dostępna jest pod adresem:

www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych